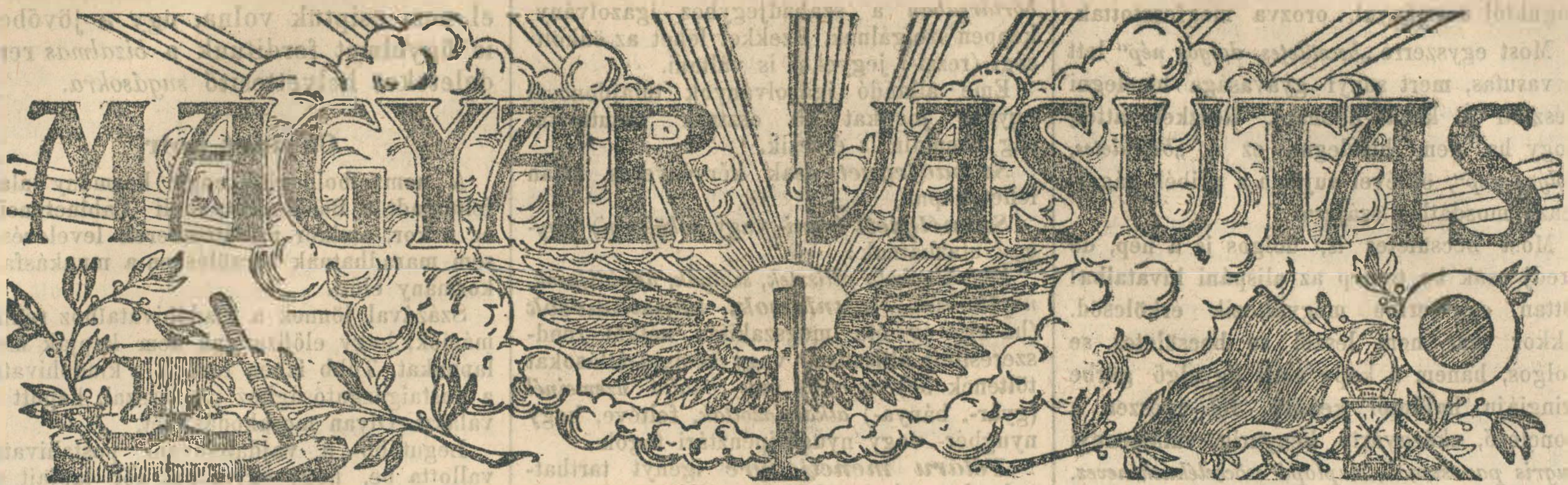

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9.
 ahová mind a levelek és küldemények eljárnak.

Megjelenik
 minden héten
 pénteken.

Előfizetési árak:
 Egy hóra — — — — — 30 kor. Félévre — — — — — 4.50 kor.
 Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
 A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Vasutasok!

Több évi vajadás után végre tisztázódott a helyzet és ma már kétségtelenül beigazolódott, hogy a vasutasok reményei semmivé váltak. Biztunk Magyarország politikai alakulatában, amely országszerte vágyakat és óhajokat ébresztett a nyomorgókban, azonban minden füstbe ment és meddő ábránd maradt. Fennáll továbbra is a régi rend, csupán újabb köntöst öltött, új jelszavakkal ámitanak, hogy továbbra is uszályhordozói maradjunk a már oszlásnak indult társadalmi rendnek.

Biztunk egy alapos fizetésrendezésben, amely gyökeresen javít a vasutas nyomorán, kaptunk morzsákat alamizsna gyanánt, de kapunk ennek ellenében oly pragmatikát, amely megfosztja a vasutast egyéni szabadságától. A vasutasok nagy része még alamizsnában sem részesült, de azért éreztetni fogják velük a hatalom sujtó kezét. Nem szabad embereket akarnak a vasutnál, hanem rab-szolgákat. Lehetetlenné akarnak tenni abbéli törekvésünkben, hogy szenvedésünkön enyhítsünk és a létért való küzdelmet megkönnyítsük.

Nagyon is szükséges összejönnünk, hogy oly kérdésekben, amelyek bennünket közelről érintenek, állást foglaljunk és megvitassuk. Nevezetesen a betegsegélyezés terén újabb intézkedések történtek. Kell, hogy a betegsegélyező pénztárban mi uraljuk a helyzetet. Továbbá a fegyelmi bíróság tagjainak a megválasztása áll a küszöbön és nem szabad engednünk, hogy olyanokból kerüljenek ki a fegyelmi bíróság tagjai, akik ellenségeik.

A védekezés módját is kell keresnünk a hatalmi őrzőgés tulkapásaival szemben és elkészülnünk minden eshetőségre, amely szövetségi életünket érheti. Félre a közömbösséggel. Egy munkaadót szolgálunk, egy táborban kell lennünk. Kinevezett épp egy nyomorog, mint a nem kinevezett. A cél csak közös lehet. Felvenni a harcot közös ellenségünkkel, csapásait visszavágni és ha kell, kényszeríteni, hogy a helyzeten javítson. Ne a cím- és a rangkorság vezéreljen, hanem az emberi öntudat, amely közelebb hoz bennünket egymáshoz és reményt nyújt a felszabadulásához.

Ebben a tárgyban 26 helyen tartunk gyűléseket, u. m.:

Szombaton, e hó 10-én, este: Arad, Érsekújvár, Kaposvár, Kolozsvár, Szolnok, Zágráb, Zólyom.

Vasárnap, e hó 11-én, délelőtt: Miskolc; **délután:** Brassó, Debrecen, Hatvan, Nagyvárád, Pécs, Pozsony, Rutka, Sátoraljaújhegy, Szeged, Szombathely, Temesvár; **este:** Szabadka.

Hétfőn, e hó 12-én, este: Piski.

Kedden, e hó 13-án, Budapesten 5 helyen, u. m. VII., Óvoda-utca 26., Drozsgyak-féle vendéglő; X., Köbányai-ut, Müller-féle vendéglő; VI., Dévényi-ut 26., Bernáth-féle vendéglő; IX., Soroksári-ut 18., vendéglő; Rákospalota-Ujfalú, Pázmány-utca 66., Krausz-féle vendéglő.

A zágrábi gyűlés kivételével szónokokat a központ küld ki.

Tatárjárás.

Az isten kegyelméből kalóz módon uralgó nemzeti kormány nyomorult kreaturáit a munkásságra uszította. És a zsiros konkra leselkedő szolgálattelkek tatárhordák módjára dúlják fel a munkásság bástyáit: a szak-egyleteket, a helyicsoportokat.

Százával oszlatják fel, függesztik fel ezeket galád, otromba ürügyekkel, csak hogy a munkásság gigászi küzdelmeit elfojthassák.

Az alávaló végzések legalávalóbbikát azonban a somogyi alispán nevében a somogyvármegyei jegyző gyártotta.

Herostratos felgyújtotta az efézusi Diana templomát, az ó-kor egyik világcsodáját, csak hogy nevét a történelem is feljegyezze. Somogyvármegye élén álló somogyi bicskások mosdatlan mellső esülkeikkel olyan végzéseket fabrikáltak, hogy nevüket, miként Herostratostét, meg kell örökitenünk az utókor számára.

Nem volt még olyan legény a nagy nemzeti kormány egész közigazgatási tatár csordájában, aki oly vakmerőséggel mert volna egy helyi szervet „feloszlatni”, miként ezt a somogyi bicskások fővezére a Vasuti Munkások Országos Szövetségének barcsi helyicsoportjával tenni merészelte.

Jogot, gyülekezési szabadságot kutyába

se véve, gázoltak keresztül az emberi és népjogokon.

Ide kell iktatnunk ezt a haramia-csalafintasággal összerótt ukázt, amely egy hónapi fennállás után rombadönteni akarta, de csak akarta a baresi vasutasok hónapok óta tartó munkáját, szervezkedését.

15391/1907.

Másolat.

A Somogyvármegye alispánjától. Határidő július 30. A válaszirat alapjául szolgáló jelentés, megkeresés, rendelet stb. száma. Tárgy: A vasuti munkások országos szövetsége barcsi helyicsoportjának megalakulása. Véghatározat: A megalakulást tudomásul nem veszem s a helyi szervezet működését felfüggesztem és egyúttal elrendelem, hogy az ügyvitel és pénzkezelés megvizsgálását, melynek levezetésével a baresi járás főszolgabíráját bizom meg. Mert a helyi szervezet megalakulására szükség nincs s egyáltalán ismeretes dolog, hogy ilyenmő helyicsoportok megalakulása csak a társadalmi rend és béke megrontását idézi elő. Nagyhangu, de munkát kerülő agitátorok lelketlen igaztásaikkal a becsületes, dolgozó népet csak tévútra vezetik, legtöbbször önző érdekből. Így a helyi szervet is fel kellett oszlatnom, illetve működését betiltanom, mert megalakulásának célja nincsen. Miről a baresi járás főszolgabíráját a f. é. 4016. sz. felterjesztésére utalással, a tárgyiratok visszajuttatása mellett további intézkedés végett azzal értesitem, hogy az iratokat az el-

rendelt vizsgálat befejezése után döntő határozathozatala végett, a m. kir. belügy-miniszterhez teendő felterjesztés végett juttassa annak idején hozzám. Kaposvár, 1907. évi július hó 3. Alispán helyett: Plachner s. k. jegyző, P. H. A másolat hitelül: Sárközy, főszolgabíró.

4393/1907.

Végzés.

Ezen alispáni intézkedés tudomásul vétetvén, a vasuti munkások országos szövetsége baresi helyicsoportjával közölni rendeltetik. Bács, 1907. július hó 8-án.

Sárközy, főszolgabíró.

Nines öntudatos, becsületes ember, akinek keze ökölbe ne szorulna ily pimasz gazság olvasásakor.

Egy pimasz, nyomorult fráter akarja megállapítani, van-e szükség a szervezkedésre.

A társadalom kivetett salakjai, akiket becsületes munkára a fegyházak sem volnának képesek szorítani, azok merik megállapítani, hogy nem szabad szervezkedni, mert ez a „társadalmi rend és béke megrontását idézi elő”.

„Nagyhangu, de munkát kerülő naplopók a becsületes, dolgozó népet” meggátolják abban, hogy megélhetésükért, szebb jövőjükért küzdenek.

Ezek a minden emberi formából kivetkőzött pribékek hizelegni akarnak azoknak,

akiket a szervezkedés és egyesülési szabadságuktól ocsmányul, orozva megfosztottak.

Most egyszerre „becsületes, dolgos nép” lett a vasutas, mert sunyi gyávasága hízélegni készíti a kozák-hetmánt. Reszket attól, hogy ha nem hízélegne ez a „becsületes, dolgos nép”, öklével sujtana a pribék rágalmazó mosdatlan szájára.

Most becsületes is, dolgos is a nép, de eredj csak be te nép az alispáni hivatalba! Ottan egyszeribe megváltozik erkölcsöd. Akkor már nem leszel se becsületes, se dolgos, hanem a kapu alatt ögyelgő görbe fringiaju hajdutól kezdve, fel egészen a koncleső, ukázgyártó kényurig, valamennyi bugris parasztnak, naplopó csöcseléknek nevez.

Hát csak tegyék! Nyomják el a munkások klizdelmeit — ha tudják.

Csak hogy ez aligha fog sikerülni.

Nem ez az első helyicsoport, amelyet felrugtak. Szinte megszokjuk már ezt a bitang garázdálkodást, amelylyel azonban a Vasuti Munkások Országos Szövetségének nem árthatnak. Nem árthatnak már azért sem, mert az alapszabályok szerint a szövetségnek befizetőhelyei is vannak.

Minden galádul felrugott helyicsoport helyett nyomban ott a befizetőhely. Az egész különbség csupán az, hogy nincs elnök, jegyző meg pénztáros, de vannak bizalmiférfiak.

Ezek a bizalmiférfiak képezik a vasutasok színe-javát, akik igaz meggyőződésből, ha kell késhegyig is folytatják a harcot.

A bizalmiférfiak eredményes munkája hozta létre azt a huszonhat vasutasgyűlést, amelyek határozati javaslatai tudtul fogják adni a hatalom örültjeinek, hogy gazságaik a vasutasok harci kedvét csupán csak nővelték.

A középkor tatár csordái dúltak, gyújtogattak, de nem voltak képesek a népeket csak ideig-órákig is jármukba hajtani. Tamerla kán 70.000 ember koponyájából gulákat, piramisokat tudott rakatni, de nem volt képes az élő embereket leigázni.

Az ujkori tatár csorda is végig gázolhat a modern munkásmozgalmakon, de nem lesz képes a szervezkedés elé gátakat emelni.

Dulhatnak, de a dolgozó milliók egyetértését, szolidaritását nem lesznek képesek feldulni.

Rombolhatnak, ledönthetik a proletárság bátyáit, de nem rombolhatják, nem dönthetik meg a népszabadság eszméit.

Száz és száz felrugott helyicsoport aktáiból gulákat, piramisokat rakhatnak, de igába nem fogja fejét hajtani egyetlen szervezett proletár sem.

Lássuk, ki bírja tovább a harcot? Az elnyomók a gazságokkal, avagy az elnyomottak az önfeláldozással?

Utazási kedvezmények.

A múlt hóban az osztrák és a magyar vasutasok javarésze egyezséget kötött egymással, amelynek értelmében az egyezséget kötő vasutak személyzete utazási kedvezményben részesült.

Ebből a kedvezményből azonban vajmi kevés esik a munkásságra.

Az új egyezés fentartja az eddigi kedvezményeket azonban a kiváltságosabb személyzetnek újabb kedvezményeket biztosít, amennyiben a tényleges alkalmazottaknak és a nyugdíjasoknak, valamint úgy az előbbiek, mint az utóbbiak családtagjainak állandó arképes igazolványokat ad.

A ténylegesek állandó igazolványai zöld bőrtárcában a szabadjegyhez igazolványképpen szolgálnak. Ezekkel lehet az önköltségi (rezi-) jegyeket is váltani.

Eme állandó igazolványok tulajdonosai ugyane jogokat 15 osztrák vasúttársaság vonalain is élvezik.

Szabadjegyet csak kérvényezés útján lehet kapni.

Személyzeti (rezi- vagy önköltségi) jeggyel utazhatnak:

a) hivatalnokok, altisztek, szolgák, napidíjasok, napibéresek, munkások, napszamosok (ha egy év óta megszakítás nélkül rendszeresített altisztiszi vagy szolgai állásokat töltenek be) a vasut más önálló üzeménél (gyár-, bánya-) alkalmazottak, feltéve, hogy nyugbér- vagy nyugdíjpénztári tagok.

Féltáru menetjegyre igényt tarthatnak, de csak jegykérvény útján:

a) az előbb felsorolt nyugbéres vagy nyugdíjas egyének;

b) ezek hozzátartozói;

c) tényleges, vagy nyugbéres napszamosok (ha legalább 3 évig megszakítás nélkül szolgáltak).

Látnivaló, hogy a munkásságról itt ismét megfélekeztek. Abszolute semmi intézkedés nem történik, hogy a munkásság is olcsón utazhassék.

Kötöttek ugyan a magyar magánvasutak is egy olynemű egyezséget, amely a ténylegesek és a nyugdíjasok családtagjainak nyújt állandó igazolványt és csupán arra jó, hogy megkíméli az illetőket közös igazolvány váltásától. Még ha megemlítjük, hogy a Dunagőzhajózási Részvénytársaság és a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság is csatlakoztak az egyezéshez, akkor igazán felemlítettünk mindent, ami említendő volt.

A munkásság nem részesül nagyobb kedvezményben, mint amelyben az „urak” cseledei részesülnek, ha gazdájuk pincsikutyáját kísérik az utazáson.

Ezek után már most méltán tekinthetünk feszült várakozással a megígért bevásárlási könyvecskék megvalósulása elé.

SZEMLE.

Nincs többé bizalmas rendelet!

Amiként a hirdetési táblákon rajta áll, hogy „nincs többé köhögés”, meg „nincs többé kopaszság”, úgy a Máv. igazgatósága szerint nincs többé bizalmas rendelet.

Már a multkor lelkére kötötte a főnökségeknek az igazgatóság, hogy a kiadott bizalmas jellegű rendeleteket biztos helyen zár alatt kell tartani. De még ez sem használt. A bizalmas rendeletek nap-nap után sorra nyilvánosságra kerülnek. Ez ellen még a Wertheim-kasszákkal sem lehet védekezni.

Most azután már ráunt az igazgatóság a főnök urakat óvatosság integetni. Ráunt, még pedig azért, mert megesett az is, hogy a bizalmas rendeleteket a „Magyar Vasutas” léközölte, még mielőtt a rendeleteket a főnökségek kézhez kapták volna.

Mostantól kezdve aztán nem lesz titkos rendelet. Ehelyett felcitolják a főnök urakat és a bizalmas dolgokat csak a fülikbe fogják sugni.

Jó mód volna ez arra, hogy a rendeletek titokban maradjanak, csak egyik-másik főnök oly süket ne volna. Mert a süket ember fülebe erősen kell kiabálni és ezt a kiáltást mi is megtalálnók hallani.

Amiként, amit most irtunk, szintén

bizalmas rendelet lett volna, ha ezt is el nem csiptük volna, úgy a jövőben is figyelmet fordítunk a bizalmas rendeleteket helyettesítő sugásokra.

Cabinet noir.

A nemzetboldogító nagy kormány alatt feltámadt a Bach-korszakbeli Cabinet noir, az a kor, amikor privátemberek levelezései sem maradhatnak becsülésben a munkásfaló kormány előtt.

Százával jönnek a kiadóhivatalhoz reklamációk, hogy előfizetőink nem kapják meg lapunkat. Több ízben fordult a kiadóhivatal a postaigazgatósághoz panaszszal, kapott is választ. Olyan mosakodásfélét.

Legutóbb a vajdahunyadi postahivatal vallotta be, hogy egyik pályaoor lapjait az állomásfőnökség fiókjába rakosgatja, ahonnan azonban nem jut sohasem a címzett birtokába. Egy, a zala-szt.-iváni munkatársaknak szóló levelet ugyancsak a főnökségnek adott át a magyar királyi posta. A főnökség ezt a levelet elkobozta.

Azonban ne tessék azt hinni, hogy valami elkobzani való állt ebben a levélben. Korántsem. Csupán a Dv. egy a szövetséghez intézett választ adta tudtul a szövetség elnöksége az érdekelteknek.

Az istvántelki főmihelyi helyicsoport vezetőse a neki szóló leveleket már két ízben kapta a főnökség útján kézhez.

Most harmadizben egy levelet feltörve, az eredeti borítékkal együtt egy újabb borítékba tette a posta és csak így jutott ez a címzett vezetőség kezeihez.

Ilyen dolgok is csak Tulipániában történhetnek meg.

A hires, a kötelességtudó m. kir. posta is az uszitók táborába szegődött. Felajánlotta szolgálatát annak a kormánynak, amelyik előtt már a levélitok se szent, amelyik önző céljai öregbítéséül attól sem riad vissza, hogy felelevenítse a cabinet noir-t.

„A miskolci helyicsoport megszűnt.”

Ezt állítja a miskolci szentkoronások lapjának szerkesztője, Gyurkovits ur. Tizszer is elolvasta ezt a cikket olyan nagy volt benne a lelki gyönyörűsége. Mikor tizenegyszer olvasta, akkor már ő maga is elhitte, hogy vége a vasuti munkások országos szövetsége miskolci helyicsoportjának.

Rajta kívül más ugyan még máig sem hiszi.

Talán éppen azért, mert Gyurkovits ur állítja ezt.

Sőt mi több, Gyurkovits ur azt is állítja, hogy nemcsak a csoportnak van vége, hanem az összes „vörösek” egyszerre átvettek „szentkoronás lovagokká.”

Hát bizony a „vörösek” nem cserélnek oly hamar, meg oly könnyen subát. Ezt csak Gyurkovits urék teszik. „Vörösek” lesznek a miskolciak továbbra is akkor, amikor a jogaikról meg a kenyerekről van szó.

Hiszen tessék csak visszaemlékezni Gyurkovits ur a legutóbbi szentkoronás közgyűlésre.

Eppen egy miskolci szentkoronás munkás vágott ki egy olyan beszédet, amely „vörös” volt, szerfölött „vörös”. Azt mondta: „méltóságos elnök ur, hát a vasuti munkások mikor tapsolhatnak majd?”

Még eddig Gyurkovitsék semmit sem tettek a vasuti munkások érdekében. De annál többet a vasuti munkások szövetsége.

Gyurkovitsék még nem érdemelték ki a tapsokat, ergo nincs is oka a munkásságnak, hogy a közibük álljon.

És éppen ezért tartanak ki a munkások rendületlenül szövetségük zászlaja alatt, sőt a szentkoronások napról-napra tömegesebben iratkoznak be a munkások szövetségébe. Ez olyan igaz, mint anilyen hazug Gyurkovits ur nemesje, hogy a miskolci helyicsoport megszűnt légyen.

Amde, hogy felvilágosítsunk mindenkit, honnét szerzi Gyurkovits ur az ilyen értesü-

léket, ideiktatjuk, hogy Gyurkovits ur egy este elszálat az Ujvilág-utca felé és legnagyobb örömeire nem látta a Vasuti munkások csoportjának tábláját a szokott helyen. Eleinte nem értette meg a dolgot, utóbb aztán kisütötte, hogy „nini, a csoport megszűnt”. És azon melegében elparentálta a csoportot a „lapjában”.

Szegény Gyurkovits arra nem is gondolt, hogy a csoport helyiséget változtatott.

Hanem most már béke legyen Gyurkovits ur. Most már nincsenek „vörös” vasutasok Miskolcon és valahogy azt ne merje legközelebb állítani, ha valami nem az inyére történik, hogy ez a „vörösek” meg a „muftik” csinálták.

Ne tessék felejteni, ha legközelebb borsot törünk az orruk alá, hogy mi már nem létezőnk Miskolcon. „Muftik”, „vörösek”, „csoportot”, mindent kiirtott a hős Gyurkovits. De vajon mire fogja majd a jövőben az „izgatást”. Mi ránk? Hiszen mi már kipusztultunk!

Csak hogy akinek halálhírére költik... az hosszúéletű lesz. Hogy pedig láthassa Gyurkovits ur, hogy egyhamar nem pusztulunk ki, hát tessék utána nézni a szövetségi rovatban, hol és mikor lesz a miskolci csoportnak taggyűlése. Mi igen szívesen látjuk ott a szerkesztő urat, hogy saját szemével győződhessen meg arról, hogy vagyunk, sőt nagyon is vagyunk.

Ez fáj Gyurkovits urnak és ez sok egy érző szentkoronás kebelnek.

Szentkoronás istápolás.

Kusza vonásu levelet kaptunk. Aki írta, tagja volt a szentkoronás szövetségnek. Elpanaszolja ügyét-baját nekünk, csalódását, amely a szentkoronás szövetségben érte. Leközzöljük a levél egy részét, amiként kaptuk:

Írásbelileg átadom önnek összes panaszaimat. Szíveskedjék csak egy kis igazságot szolgáltatni, mert minden kérésem eddig hiába volt. Amidőn a két szövetség alakult, soká nem tudtam magamat elhatározni, hová lépjek be. Midőn a rábeszélésnek engedtem, beiratkoztam a Koronás Szövetségbe, amit ma legjobban sajnállok. De azon hiszemben léptem be, hogy a kisebb emberek jövőjét is felkarolják ott, mert meggyődésem, hogy a szövetség nem azért létesült, hogy jobb helyet és állásokat osztogasson, hanem hogy ha méltánytalanság esik a tagjaival, úgy kivétel nélkül kötelesek ezeknek érdekét képviselni. Meggyőződtem, hogy ezt nem teszi. Amidőn a kerületi elnök urnak átadtam kinevezésemre vonatkozó kérvényemet (kinevezésem már kilenc év előtt meg kellett volna kapni) őt hónapig vártam anélkül, hogy sikert értem volna. Az elnök ur ömeltősége aktámra írta, hogy „személyesen tárgyalni.” Még akkor sem adtak módot és alkalmat, hogy panaszaimat felsorolhattam volna az elnök ur előtt. És amidőn hét évi kapusi szolgálatom után visszahelyeztek az északi főműhelybe nappali örekné, kérve-kértem, legyenek segítségemre, hiszen nem tettem én rosszat, hogy áthelyezzenek. Azonban egészen magamra hagytak, még csak egy kérvényt sem írtak, dacára, hogy kértem, sőt panaszos levéllel fordultam a központi vezetőséghez, amelyre a kerületi elnök ur választott, hogy mindenben fedezik a főnök uraim az én állításaimat. De ők mindent megtettek. Köszönöm, nagyon érzem.

Ezek késztettek engem, hogy a szövetségből kilépjek és a vasuti munkások országos szövetségébe lépjek.

Ime, ez a szentkoronás szövetség munkásvédelme. Ottan csak az számítt, akinek legálább is arany gallérja van.

A levélnek azonban ez csak a bevezető része. Maga az egész levél olyan hosszú, hogy a szentkoronás vezérek időt sem vennének az elolvasására. Azt írja az illető, hogy őt jogtalanul, minden indok nélkül helyezték egy kisebb jövedelmezésű állásba. Pedig mindent elkövetett, hogy nagyobb falat kenyerét visszanyerje. Egy másik részét is leközzöljük a levélnek, mert érdekes világot vet a Máv.-nál uralkodó protekciós rendszerre:

Szegény 90 éves apósom az országban adta át a kérvényt Kossuth miniszter urnak, melyben visszahelyezésemet kérte. Könyörgött, tekintve, hogy ő 50 évet szolgált a Máv.-nál, hagyja meg vejét a régi helyén. Még egy ajánlott levelet is küldött, de még választ sem adtak neki, ami egészen beteggé tette. Hogy még ilyen öreg embert sem hallgatnak meg! És most ily hosszú utra kell vinnem! Továbbá vagyok bátor néhány adatot fel-

hozni, hogy lássák, milyen az irigység. Ugyanis S. lakatos bejött lakásomra és felajánlotta, hogy protezsálni fog Benyovszky grófnénál és Kossuthnál. És amidőn ki akarta használni az alkalmat és én azt nem tettem, akkor rossz emberre váltam, sőt képes volt a grófnénak azt mondani, hogy nem érdemlem meg a kinevezést. Ekkor fordultam Kossuth inasához, hogy a kérvényemet adja át. Megállapodás szerint 40 koronát adtam neki. És amidőn nem sikerült a kinevezés, a 40 koronát visszakértem. Ezért haragudott meg rám és most Pallainak beszélget mindent...

Jellemző ez a levéltörődék arra, hogy nagy urak grófnénál, inasoknál, titkároknál kell a magyar vasutasoknak az igazukat pénzért keresni. Jellemző és gondolkodni is lehet felette.

A fűtőházfőnök ur itél.

Hogy milyen lelkiismeretlenül és részrehajlóan gyakorolják egyes szolgálati főnökök az alárendelt munkások felett a hatalmi jogukat, arra a dombóvári főnök cselekedete szolgált ékes bizonyítékok.

Gothárd mozdonytisztító 1905 december óta van a fűtőházban alkalmazásban. Rendkívül intelligens munkás. Munkájával hogy mennyire voltak megelégedve, bizonyítja a jelen körülmények között elért legnagyobb napibére aránylag rövid szolgálati ideje alatt.

Ez év május elsején Kovács váltóór — szentkoronás lovag, a munkásság gyalázója és árulója — a fizetés alkalmával odament a fűtőházi munkások közé a szent szövetség által kiadott blokkal házalni.

Gothárd munkástárs vett magának bátorságot megkérdetni tőle, ha gyűlöli a munkásokat, akkor miért megy hozzájuk pénzért.

Ez nem tetszett a szentek vigécének és beárulta Gothárdot, hogy a munkásokat izgatja. A főnök összegyeztethetőnek tartotta becsületével, hogy kihallgatás nélkül kidobja ezt a szegény inunkást, aki keresetéből öreg szüleit tartotta el. Hiába erősítették az összes munkások Gothárd ártatlanságát, hiába kérte Gothárd a főnököt, hogy tekintse öreg szüleit, akik éhen halnak, ha ő kereset nélkül marad.

Mindez nem indította meg a főnök ur nyomonrűságot nem ismerő lelkét és június 25-én elbocsátotta Gothárdot: aki azóta ugyiszólva éhen tengődik öreg, tehetetlen szüleiével.

Felhívjuk a zágrábi üzletvezetőséget, hogy vizsgálja meg ezen ügyet és találjon módot arra, hogy ez a szegény család kenyérhez jusson.

Választójogot.

Az egész ország hangos a választójognak hangos követelésétől. Napról-napra vehemensebbül követeli a nép, amit az uralkodó osztályok eddig a maguk számára tartottak fenn: beleszólást az ország és a nép ügyeibe. A választójog kivívásáért folyik a harc és ebből a harcból a vasuti munkásság öntudatos része is kiveszi a magáét.

A népgyűlések százain mindenütt ott találhatni a vasutasokat. Legtöbb a debreceni munkástársak keltettek élénk feltűnést, amidőn a tündető felvonulás élén zárt, négyes sorokban, közel ezren részt vettek.

Napról-napra nagyobb és nagyobb számban csatlakoznak a vasutasok a küzdő proletárság táborához, jelétül annak, hogy a nagyméltóságu urak hívó szózatára, mézes-mázos beszédre fittyet hánynak s minden parancs és tilalom ellenére szívesebben fogadják a „lelketlen izgatók” tanításait, azt a tant, amelynek zászlaján a népszabadság jel-szava ragyog.

Ingyenmunka az államvasutaknál.

A Máv. raktármunkásai közt vannak olyanok is, kiket arra kényszerítenek, hogy ideiglenes irodaszolgái teendőket végezzenek. A raktári raklevelek besorozásával, az irodák tisztításával stb. a szegény munkásokat napi 13 órai munkával foglalkoztatják, de ebből csak 10 órát kapnak megfizetve. Ha ezen sérelmek és ezen kizsá-

mányolás ellen felszólalnak az illető érdekelt munkások, úgy elbocsátással fenyegetik őket humánus fellebbvalóik. A legfőbb ideje volna, ha a Máv. igazgatósága intézkedne és megszüntetné a munkások kizsákmányolását, amely szegénye a kultúrával kérkedő országnak.

A „Magyar Vasutas” szerkesztősége és kiadóhivatala 1907 augusztus 1-től az alábbi cím alatt található:
Budapest, VII., Garay-utca 16., II. emelet.

A mozdonyszemélyzet.

Az arany vagy ezüst érdemkereszttel kitüntetett masiniszta, szerkesztő, elnök és 5 polgárit végzett dzsentesmen a Mozdonyvezetők Lapjában „vezércikkbe” önti hétrét görnyedő gerincének hajlongásait.

„Vezércikkbe” önti halás szíve keserveit és nem resteli a butaságok alá a nevét is oda firkantani: Petheő Tivadar, elnök.

Egy-két szemelvényt azonban adunk a vezéreikből, hadd lássák a mozdonyvezetők a Petheő urak által agyondicsért fizetésrendezés nagyszerűségét:

A kinevezések, előléptetések nagy része azonban csak november elsején lesznek esedékesek.

A lakberek is tetemes javulást mutatnak sok helyen, bár számos oly város is van, ahol a lakberekre 30%-ot fizetnek. Ezekben azonban az igazgatóság fog rendeleti uton segíteni.

Hogyan, miként áll jogában az igazgatóságnak törvényt rendeletok által megváltoztatni, azt csak Petheő ur tudná megmondani.

A mozdonyszemélyzet változó illetményeit szabályozó rendelet még kiadva nem lett. A törvényjavaslat tervezetében kitüntetett óra- és kilométerdíjazás, azaz óránként 14 fillér és kilométerenként 12 és 14 fillér nem maradhat meg, mert akkor a mozdonyszemélyzet nagy része, úszintén mondhatjuk 70%-a, vesztene. Első sorban említhetjük pl. az ország legnagyobb fűtőházát, ahol a vonalra járó mozdonyszemélyzet minden vonattal kisebb járadalmazást fog elérni, mint amennyit a jelenlegi kilométerdíjazással elér.

Beismerjük, hogy a vonatkisérő-személyzet, valamint a rövid távolságot hosszú idő alatt befutó mozdonyszemélyzet ezzel kedvezményt ér el, de ez csak 15%-kát képviseli az összességnek, 15%-ka ugyanannyit keres, mint keresett eddig és 70%-ka pedig, ha nem lesz a tervezetben a kilométerpénz egysége emelve, 20-30 koronával fog havonta kevesebbet keresni, mint eddig.

Most sopánkodik Petheő ur mindezekben, most, amikor már befellegzett a mozdonykisérőknek is. És ezek után még mindig „bizva-bizik” Petheő ur az excellenciás urakban és ezeknek állítólagos ígéreteiben.

És, tünni, bizni hívja fel még ma is a kartársakat. Ahelyett, hogy felvilágosítaná kartársait, miként rutul becsapták őket, így ír:

Addig, amíg a rendeletet kezünkbe nem kapjuk, nem tehetünk semmit, ha ki lesz adva, át fogjuk tanulmányozni s ha a mellékletmennyeknél visszaesés mutatkozik, akkor érvelésünket kellően kidolgozva terjesztjük fel az illetékes helyre. (Hm, hm!)

Mert erős a meggyőződésünk, hogy sem a miniszter, sem az elnökgazgató uraknak nem az intenciójuk, hogy amit a mozdonyvezetők a havi fizetésénél többet kap a rendezéssel, ugyanannyit vesztessen a mellékletmennyekből.

Az idegen vasutaknál szolgáló mozdonyvezetők ne csüggedjenek el, mert illetékes helyről igen kedvező híreket kaptunk rájuk vonatkozólag.

Pedig igenis az excellenciás uraknak az az intenciójuk, hogy amit a rendezésnél adtak, azt visszavegyék a mellékletmennyekből. Mert a mi elveszett a révén, annak meg kell térülni a vámon.

Ez a munkát már folyamatban van, amennyiben az üzletvezetőségek egy része már az új, tehát a redukált kilométerpénzeket számolja el.

Nem áll tehát az, hogy kilátás van arra, hogy az igazgatóság a kilométerpénzeket rendeletileg emelni fogja.

Ez Petheő-féle mese.

Számos mozdonyvezető járt fenn a szerkesztőségben és meggyőzték bennünket arról, hogy valamennyinek kevesebb a kilométerpénze, sőt volt olyan is köztük, aki az új számítás szerint évente 420 (négy százhusz) koronával keres kevesebbet, mint eddig.

Ilyen körülmények között érthető a mozdonyvezetők elégtelensége. Csak a napokban zúdultak fel a budapesti, érsekújvári, ceglédi és temesvári mozdonyvezetők a megtartott értekezleteken, főleg a *saját szövetségük* ellen. És tényleg van is rá okuk. Az a szövetség, amely tagjainak jogos érdekeivel oly keveset törődik, nem állhat már fenn soká.

Csak egy pillantást kell vetni a mozdonyvezetők szövetsége költségvetésébe és tisztán állhat mindenki előtt a szövetség tulajdonképpeni célja.

Az adminisztráció kiadása 42.000 koronára rug.

Az elnök tiszteletdíja 1200 kor. Azonkívül kap 600 kor. szerkesztői díjat és 1800 kor. reprezentációs költséget.

Az ügyészi díjazás fejében 4800 kor. (egyenest) és 3000 kor. esetleges kiadás van a budgetben felvéve.

Az adminisztráció költsége nagyrészt javadalmazásokra fordítatik. Titkár, pénztáros, főszámvivő stb. képezik az elnök udvarát.

Ezt már a mozdonyvezetők is sokallják. Sokkal okosabb lett volna, ha a mozdonyvezetők is kezdettől fogva az öntudatos osztályharc terére léptek volna. Petheő ur ezt úgy magyarázta, hogy mozdonyvezető nem ülhet abban a szakaszban, ahol a „*tüzelőlegénye*” ül.

Meg is kapták a II. osztályu jegyet.

No, de most már kérdezzük, nem lett volna sok más egyébre égetőbb szüksége a mozdonyvezetői karnak, mint a II. osztályu jegyre?

Hát nem gondolják Petheő urék, hogy ordító botrány, hogy a mozdonyvezetők havonta 500 órai szolgálatot tesznek?

Miért nem fektette Petheő ur a főszult a munkaidő leszállítására?

Napokig van távol a mozdonyvezető hazulról és ha hébe-hóba hazavetődik, még a saját kutyája is idegennek nézi és megugatja.

Távol hazulról valami piszkos laktanyában tölti pihenőjét, olyan helyen, ahol pihenni sem lehet.

Avagy a ferencvárosi laktanyában talán igen? Ott, ahol a laktanya előtt a sertésekkel, borjakkal megrakott kocsik százaiból hangzik fel a visitás?

Ezekre kellett volna szult fektetni és nem türelemre inteni a mozdonyvezetőket.

A szolgálati idő túlhoszsúsága hozta magával, hogy a mozdonyvezetői kar még a saját szövetségét sem volt képes ellenőrizni. És amíg ezt meg nem teszik, addig nem is lesz lehetséges a mozdonyvezetők szövetségébe modern korszellemet, modern irányt bevezetni.

Erre pedig ez idő szerint nincs kilátás.

Tessék a mozdonyvezetőknél öntudatosan szervezkedni, hagyják ott azt a szövetséget, amely nem az ő érdekeiket szolgálja.

Vegyék figyelembe helyzetüket, a túlhoszu munkaidőt, amelynek rabjai.

Ez teszi idegessé, betegé őket, ez viszi őket időelőtt a sírba.

Az a mozdonyvezető, aki mindezeket változtatni akar, helyet talál a *küzdő* vasutasok táborában.

Próbaházasság.

A nemzeti kormányának válik dicsőségére az a legújabb intézmény, amelyet a Máv-nál léptetett életbe a munkásság összeházasításával.

Kossuth Ferenc nemzeti uralma gondoskodott arról, hogy a Máv. pályafentartási munkásainak sora tarka változatossággal ékesíttessék.

Valóban épületes dolog, élvezet nézni, amidőn a nehéz munka mellett a magyar és a bosnyák munkás oly jól megértik egymást, mintha nemcsak a közös munka tenné őket testvéreké, hanem a legközelebbi vérrokonságban is állnának egymással.

Igaz, hogy egymás szavát nem értik,

de mindamellett jól megértik egymás gondolatát.

Akik e próbaházasság megteremtői voltak, bizonyára más eredményt vártak. De mi tisztaba voltunk azzal mindég, hogy a messze idegenbe elszakadt magyar munkások, kik százezrével vándorolnak ki Amerikába, ott a munkásban testvéreikre találnak a bármily ajku munkásban, úgy mi is csak a görnyedésre kárhóztatott munkátestvért üdvözölhetjük bosnyák munkátestvéreink személyében.

Nekünk mindenkor óhajunk az, hogy minden munkás találja meg azt a munkahelyet, ahol tisztességes munkájával, megkeresheti azt, ami szerény igényű megélhetését biztosítja. A bosnyákok bizonyára azért jöttek a Mávhoz 3 korona napibérért dolgozni, mivel otthon még ennyit sem kereshetnek. Ez idáig rendben is volna.

De van ám e dolognak rejtett célja, ami nem oda irányul, hogy a behozattaknak kenyeret biztosítson, hanem az, hogy az itt született és itt felnőtt munkásoktól a kenyeret elvegye.

Nézzünk csak, mit is tettek a Máv. basái a fiatal bosnyák munkások megérkezése alkalmával?

A keleti pályaudvaron épület alapozására szolgáló árkot ásattak velük és erőpróba-képp egynéhány oly elaggott öreg munkást állítottak melléjük ugyanarra a munkára, akik már 30—35 évi munkájukkal együtt minden fizikai erejüket otthagyták a Máv-nál. (Ezért azonban mindig csak annyit kaptak, hogy az aggkorukra egy fillérjük se maradjon s habár elgyengültek, törődöttek is, a csákánytól megváltniok teljesen lehetetlen, mert akkor éhen vesznének.)

Amint egymás mellett dolgozik a magyar és a bosnyák, végig mérhetik pillantásaikkal a bosnyákok a magyarokat és akkor látni fogják, hogy ők is oly ronesok lesznek, ha sokáig eszik a Máv. kenyerét.

A régi jó magyar pályamunkások napi fizetése még a mai napon sem több, mint 1 kor. 80 fill., esetleg 2 kor. 60 fill., de nagyon sokan, sőt a tulnyomó többség ennél jóval *kevesebbet* keres. Amikor legutóbb emlékiratba foglalva kérték Kossuth Ferenc-től a helyzetük javítását, akkor Kossuth esze — *Szterényi* ur — csak a tulvilági boldogságot ígerte meg nekik. E földön javítani helyzetükön sem ő, sem Kossuth hajlandóságot nem mutattak.

A magyar munkással szemben a bosnyák munkások napibére 3 korona.

Hát ezeketán tisztelettel kérdezzük Kossuth Ferenc kegyelmes urat, hogy renben van-e ez?

Mi ismételtlen hangoztatjuk, nem a bosnyákoktól sajnáljuk a 3 koronát, de látjuk az urak eljárásában azt a szándékot, hogy meg akarják kétszerezni, sőt tizszerezni ama magyar munkások számát, akiket Amerika felé kerget a nyomorúság.

Igazán semmivel sem tudnák megmagyarázni, hogyha az *idegen* munkás megkaphatja a 3 korona napibért, miért nem kaphatják meg az *idevalók*?

De mindazonáltal gratulálunk a próbaházassághoz. Csak hozzanak mentül több bosnyákokot és más idegen munkást, megkult.

Ezek mindnyájan *jó testvéreink* lesznek.

A dolog előnye csak az lehet, hogy mentül többen lesznek közöttünk az idegenek, annál hamarabb meg fog változni az eddigi átkos rendszer.

Mi bizton tudjuk, hogy amikor a csodálatosan nagyürelmű magyar munkásnak a keze még csak ököbe szorul, amazoké már *sujtani* is fog.

Dr. Kadosa Marcel

szövetségi ügyész, ügyvédi irodája augusztus 15-től kezdve

VII., Izabella-utca 13. sz. alatt van.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

A szövetség központi irodáinak helyiségei 1907 augusztus hó 3-tól kezdve Budapest, VII. ker., Garay-utca 16, I. G. szám alá helyeztetek át.

Az összes helyicsoportok vezetőségei az egyleti helyiségek pontos címét azonnal jelentse be.

A helyicsoportok közleményei.

A püspökladányi helyicsoport aug. 18-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A budai helyicsoport helyiségét a Hegyalja-ut 22. sz. alatti Kriszt-féle vendéglőbe helyezte át.

A siófoki helyicsoport augusztus hó 15-én taggyűlést tart. Kíváncos, hogy a szántódi és kiliti-i munkástársak is megjelenjenek. Az egyleti helyiség Fő-utca 13. sz. alatt van.

A pécsi helyicsoport folyó hó 10-én, szombaton, este 8 órakor rendes havi ülést tart. A napirend fontossága megkívánja a tagok pontos és tömeges megjelenését. Továbbá kéretnek a tagok tagkönyveiket ellenőrzés céljából Herman János ellenőrhöz juttatni.

A miskolci helyicsoport vezetősége ez uton adja tudomásul összes munkástársainak, hogy az egyleti helyiség augusztus hó 1-től kezdődőleg Arany János-utca 140. sz. alá helyeztetett.

Egyben tudomásul adjuk, hogy a tagdíjakat a fent irt időtől kezdve csakis az egyleti helyiségünkben lehet befizetni, vagy személyesen vagy a bizalmiférfiak útján. A befizetéseket minden 1-én és 15-én este és az utána következő vasárnapokon dél előtt 9 órától 12-ig lehet teljesíteni.

A sátoraljaújhegyi helyicsoport vezetősége felhívja mindama vasutasokat, akik belépni óhajtanak, hogy eme óhajukat jelentsék be a vezetőségnek minden csütörtökön este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, amikor tagbeiratás is van. Felhívjuk tagtársainkat, hogy tagdíj-hatrálékukat rendezzék, annál is inkább, miután a vezetőség kénytelen lenne mindazoknak a lap kiosztását beszüntetni, akik három hóval elmaradtak. Legyünk őszinték, ha ingadozunk, nem sokra visszük! Ha meggyőződött valamely tagtársunk arról, hogy a Szövetségre néki szüksége nincs, azt vallja be és kilépési szándékát jelentse be. Kíváncos továbbá, hogy a taggyűléseket szorgalmasan látogassák. Félre a panasszal, a sopánkodással, erre nem kapunk semmit, de ha gyakorlattal hozzálátunk a munkához, hamarabb élvezzük annak a gyümölcsét. Egyben tudomására hozzuk tagtársainknak, hogy tagjárulékszedők és lapkiosztók a következők: III. oszt. Bugyi Ede, Szemkovics Sándor és Szerviczky Mihály, IV. oszt. Lauif János és Elek István, V. oszt. Schmuck László, Hübner Ödön és Grekszik György. Lapkiosztás a csoport helyiségében pénteken és szombaton este, ugyanott minden hó 1-én, 2-án, 3-án és 31-én este munka után történik a tagdíjszedés.

Az orosházai helyicsoport e hó 11-én, délután taggyűlést tart. Tekintettel a fontos napirendre, minden tagtárs ott legyen.

A dombovári helyicsoport e hó 18-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A nyugati helyicsoport elnöke, Béres József, lakik: Rákospalota, Tavasz-utca 38, jegyző pedig Szilágyi Lajos.

A zánkai helyicsoport e hó 11-én a Novák-féle vendéglőben taggyűlés tart. Tagsági könyvét hozza mindenki magával. Aki személyesen nem jöhet, az küldje más-sal el.

A lellei helyicsoport elnökévé Kovács János, ellenőrnek Nagy József választott.

Pályázat. Karmester kerestetik, aki fuvó- és vonós zenekar vezetését elvállalja. Eddigi működéséről és fizetési igénye kitüntetésével ellátott ajánlatát a zenekar elnökének küldje meg. Aki vasuti műhelyben üzőtt iparágak közül valamelyikben dolgozni tud, előnyben részesül.

A Szamos v. v. műhelymunkások zenekara.
Fánta Károly,
zenekari elnök.

Az adó.

— Írta: Dr. Kadosa Marcel. —

I.

Hónapok óta seregestül kapom a panaszkat a vasuti munkásoktól az adójuk miatt. A legkülönbébb helyekről a legkülönbébb sérelmeket panaszolják és tanácsot, orvoslást kérnek tőlem.

Már maga az a körülmény is a legnagyobb gyalázata az államnak, hogy felnőtt emberek, polgárok tökéletesen tájékozatlanok legyenek olyan fontos közigazgatási kérdésben, mint a milyen az adó. Hogy az isten hat nap alatt teremtette a világot, hogy az első emberpár a tiltott gyümölcsből evett és az egyéb ilyen ököllet fogható gyerekes ostobaságot az iskolában mindenkivel megtanítatják, de hogy milyen és mennyi adót kell fizetnie a munkásnak, az iparosnak, kereskedőnek stb-nek, ez mintha a világon se volna, úgy hallgatnak róla. Egyszerre csak jön egy hivatalos írás, hogy tessék ennyi vagy annyi koronákat adó fejében fizetni. Hogy azt kicsoda számította ki, milyen alapon, helyes-e az alap, jó-e a számítás? — minderről halvány sejtelve sincs annak, akinek a zsebére megy a dolog.

Második nagy gyalázata az államnak, hogy adót követel olyan emberektől, akiknek maguknak is alig van miből élniük. Külföldi nagy államok, melyekben a munkásoktól már valamelyes szerepe jutott a törvényhozásban, legalább azt megtették már mindenütt, hogy a legszegényebb munkásokat mentesítették az egyenes adó alól. Hiszen a közvetett adókban, az úgynevezett fogyasztási adókban még mindig rengeteg mennyiségű pénzeket szed el az állam a szegény embertől. A dohányos ember minden szippantásában, minden csepp italban, husban, olajban, sóban, lóporban, sőt ha a határvámjövedéket tekintjük, úgy szólván minden krajcáros dologban, amire szükségünk van, ruhában, szerszámban, csatban, láncban, papirosban és az élet ezernyi ezer változatos dolgaiban: mindben benne van az adó, amivel az államnak adózik a legszegényebb ember is. Sőt sokkal jobban adózik ilyenekben, mint a gazdag ember. Mert a gazdag ember 5 forintos borában literenként éppen úgy 13 fillér az adó, mint a szegény ember 30 krajcáros kocsisborában. Amannak az árában egy századrész az adó, emebben pedig egy negyedrészt. A finom ur, aki büszkén iszik a banketten, hogy ő, az állam támasztékja, éppen huszonöt-ször kevesebb adót fizet, amikor kortyant, mint a kurta kocsmában busuló munkás, amikor a ravallatából hörpint. És így van ez a többi fogyasztási adóval is. A hatalmas földesurak adója nélkül, amit a földjük után fizetnek, nagyon vigan megél az állam. Az összes földadó meg se közelíti azt az összeget, amivel a pálinkát zabáló tótok adóznak az államnak. Akármilyen borzasztó tréfának lássék is, de így van, hogy ha Magyarország népe egy szép napon egyszerre csak elhatározná, hogy nem iszik több szeszes italt, hát a dicső magyar állam hirtelen tönkre menne vagy kénytelen volna karhatalommal kényszeríteni az embereket az ivásra; avagy pedig erőszakkal venné el tőlük azt a pénzt, amelyet máskülönb maguktól adtak oda az emberek az ital árában. Én meg vagyok győződve, ha valaki olyan sikeresen agítalna a szeszes ital

fogyasztása ellen, hogy az emberek tizezer számszámra hallgatnának rá, ezt az apostolt valamilyen uton-módon lefűelné az állam. Vagy elküldené külföldre zsiros ösztöndíjjal tanulmányutra vagy pedig, ha nagyon ellenkeznek a derék apostól, hát akkor akármilyen uton-módon, de valamiért okvetlenül becsukná. Mert az az ember, aki egy millió magyarországi lakost leszoktatna az alkoholról, veszedelmesebb ellensége volna és nagyobb kárt okozna a felséges magyar államnak, mint a legveszedelmesebb ellenség. Ilyen gyönyörűséges erkölcsi alapokra van fektetve az állam ekzisztenciája!

Mondom, a külföldi államok a szegény embernek ezt a közvetett adószolgáltatását elegendő áldozatnak tartják és egy bizonyos jövedelemen alul álló emberre egyéb adót nem rónak ki. Angliában semmiféle adót nem fizet az, akinek az évi jövedelme nem több 150 font sterlingnél, vagyis 3600 koronánál. Poroszországban a 900 márka évi jövedelem adómentes, Svájcban 1200 frank és így tovább. Csak a barbár országokban lehetséges az, hogy aki a megélhetés gondjaival a legkeservesebb küzdelmet vívja, aki koplal és rongyoskodik családjával együtt, attól még az állam is és pedig nemcsak a fogyasztási cikkekben közvetve, hanem közvetlen is elszedjen még ennyi meg annyi forintokat. Olyan lelketlenség ez, amelyet az ember ha jellemezni akarna, epébe kellene mártania az irótollát.

Magyarország — sajna — ezen barbár államok közé tartozik, ahol a szegény munkásnép is fizet közvetlen jövedelmi adót. Erről lesz szó a következő cikkben.

Felhívás!

Az adóügyben memorandumot terjesztünk a pénzügyminiszter elé. Fölkérem valamennyi csoport vezetését, szíveskedjen engem azonnal értesíteni, vajjon az ottani munkások fizetnek-e I. osztályú kereseti adót? Vonnak-e le a fizetésből ilyen címen valamit? Terhelik-e ezen adó után közszégi pótdóval és utadóval a munkásokat?

Dr. Kadosa Marcel.

Levél elkobzások.

Lapunk más helyén foglalkozunk ilyenmű ténykedésével a m. kir. postának, e helyütt csupán a zalaszentiváni főnök ur viselkedését akarjuk ecsetelni.

A központi iroda e héten választ kapott egy a Déli vasut igazgatóságához intézett beadványára. Ezt a választ azután közölte az érdekelt zalaszentiváni munkástársakkal is.

Elküldött tehát egy levelet Horváth Antal munkástárs címére, amelyben a Déli vasut igazgatóság intézkedéseit írta meg a központi iroda, de elővigyázatból küldött egy levelet Varga Gergely címére is, amelyben csak azt tudatta a központi iroda Vargával, hogy egyidejűleg levél ment Horváth Antal címére, olvassa el ő is ezt a levelet. Varga a levelet megkapta, Horváth levelét azonban beadták *Sejbolt József* állomásfőnök kezeihez. *Erre tanuk vannak.* Varga utján értesült Horváth a címére érkezett levélről, a főnök ur azonban nem adta ki a levelet. Egyszerűen letagadta, hogy ilyen érkezett volna.

Természetes, hogy a *Sejbolt* urral egy huron pendülő basák fel a nagy kormányig, helyeselni fogják *Sejbolt* ur eljárását ama hiszemben, hogy a levélben bizonyára felhívás volt sztrájkra, passzív rezisztenciára stb. stb.

Hogy azonban beigazoljuk, mily békés tartalmu volt a főnök ur által elkobzott levél, ide iktatjuk az egész szöveget:

Horváth Antal géppernyetisztító szolgálata, — amint az igazgatóság értesíti, — 24 órán túl nem terjedhet, ezt azután 24 órai szabadidő követi. Az igazgatóság erről értesítette a főnököt. A nagykanizsai fűtőház az előírt védőruhát ki fogja neki szolgáltatni. A zalaszentiváni

pályamunkások panaszát az igazgatóság méltányosnak találta és intézkedett, hogy a szerszámbevitel a szerződés értelmében történjék. *Vas Gergely* csoportvezető a bérrendezés előtt 2 kor. 40 fillér napibérrel birt, így, mintán az előírt napibérrel még nem birt, megkapta a 2 kor. 60 fillér bért.

Adják ezt tudtul mindnyájoknak és tartsanak szorosán össze.

Ez volt annak a levélnek a tartalma, amelyet a főnök ur elkobzani jónak látott.

És ez a dolog jellemző. Az aransujtások sinbetyároknak fáj, hogy a felettük állók a munkásoknak kedvezményeket adnak.

Sejbolt ur sem tud majd belenyugodni, hogy *Horváth Antal*nak a jövőben ne kelljen 36 órás szolgálat után 12 órát pihenni. Sehogy sem tudja megérteni, hogy még a 24 órás szolgálat is emberölő. Hajh, mért nem lettek a pernyetisztítók is állomásfőnökök? Akkor nekik is volna Sopronban nyárilakuk, amelyhez diszt farag a mások által fizetett munkás. Az irodaszolga meg gondolná az ő kertjüket is és porolná a paplanokat. A raktári munkásokat ők is befoghatnák cipőtisztításra, udvari és ház körüli munkára. Sőt megtehetnék ők is azt, amit *Sejbolt* ur, hogy a munkásokkal a falut járassák tejért, vajért, kis malacért.

A raktári munka az várhat addig.

Mi meg azt mondjuk, szalasszon el hamarosan valakit a fiskálisához és kérdezze meg tőle, mily büntetést ír elő a büntető törvénykönyv a levéltitok megsértéseért?

SINBETYÁRSÁG.

A szabadkai Trepov. Ennek keresztelték el *Hadi* Kálmánt, az ottani fűtőház remét, munkástársaink.

Viselkedésével tényleg rá is szolgált erre a névre. Gaztetteivel semmi esetre sem marad a másik Trepov mögött, akivel már hírnév dolgában is nemsokára vetekedhetik. Mi ugyan tartunk tőle, hogy az orosz Trepov becsületsértésért beperel, amiért őt a szabadkai Trepovhoz hasonlítjuk.

Elég bűn terheli *Hadi* ur lelkét. Ha négy kenyérkereső családapa, négy aggódó anya és egy sereg apró gyermek éhező szája átkozódni tudna... és ha az átok megfoganni tudna, hejh, akkor cudar világ járna *Hadi* Kálmán urra.

Hadi ur volt az, aki *Marton Mihály* napibéres fűtőt megfosztotta kenyéréből. Mert *Marton Mihály* vén bűnös, 12 éve szolgál és most az egyszer rossz fát tett a tűzre; ember léteire aludni is mert. Egyszer azután tovább mert aludni, sem mint szabad lett volna. Elkésett a szolgálatból. Abból a szolgálatból, amely olyan fárasztó, hogy az, aki végzi, napokig tudna utána aludni. De aludni csak keveset szabad és mert *Marton* tovább aludt a szabadnál, hát elbocsátották. „*Mehet! Most alhatik ameddig jól esik!*” — így gondolkodik *Hadi* ur.

Vopucs István egy szép napon lábbajt kapott. Nem birt szolgálatot tenni. Kapott betegbárcát, ezzel jelentette a felesége *Hadi* urnak, hogy férje beteg. És hosszú, nagyon hosszú ideig volt beteg. Teljes két napig. *Hadi* urnak ez teljesen elég volt ahhoz, hogy *Vopucs István* a „pokolba” zavarja. „Aki két napig ráér betegeskedni, annak nem kell kenyér. Eleget telezabálhatta magát 15 év alatt, amíg a mávnál szolgált.” Minden kihallgatás nélkül *Vopucst* is elbocsátották.

Szadeczkai Jánost is „igazolatlan” kimaradásért kihallgatás nélkül bocsátották el. Szadeczkival hamar lehetett végezni. Ez csak 5 év óta robotolt a mávnál.

A legnagyobb bünt azonban *Koponovics András* fűtő követte el. 9 év óta locsolgatta a szerkocsiján lévő szenet. A 9 év alatt aztán egyszer megesett, hogy locsolás közben egy pár csepp víz a mozdonyvezető, *Fodor Károly* süvegére fröcscent. Ez a pár csepp víz vért kívánt. Nyitott bicskával támadt rá a hős „vezér”. *Koponovics*nak egy csepp kedve sem volt ahhoz, hogy leszurassa magát. És ez volt a büne. Hagyta volna magát legyilkolni, akkor bizonyára nem bocsátották volna el felmondás nélkül.

Ugy kell neki! 9 év alatt megtanulhatta volna óvatosan locsolni a szemet. Hogy 9 év alatt soha, de soha sem volt büntetve, az csak súlyosbító körülmény Hadi ur előtt.

Ezek csak a 3 évnél idősebb munkások, akiket Hadi ur fosztott meg kenyérüktől. De hány van olyan, aki még nem volt nyugbéres.

De vér is tapad Hadi urhoz.

Február 7-én megparancsolta Hadi ur, hogy az első és második vágány között fekvő 40 métermázsas szemet okvetlen feladják a mozdonyra. Csakhogy akkor már az összes mozdonyok fel voltak szerelve, amiért is parancsát oda módosította, hogy az elsőnek beérkező gépre adják fel a szemet.

A bajai gép volt az első. Meg is kezdték a felrakást, közben azonban egy mozdony rájött az első vágányra, mögötte pedig két rakott kocsi volt. *Vetra József* előmunkás kérte *Hadi* mozdonyfelvigyázó urat, hogy tolassa el a kocsikat, mert nem tudnak dolgozni. Az ilyen kérést azonban Hadi ur nem látta indokoltnak. A parancskiadással az eltoltatást illetőleg addig késlekedett, amíg megtörtént a baj: a gép elindult és *Vetra József* alákerült.

Vannak emberek a MÁV-nál, akik számára szükséges lesz, ha a MÁV. kötélyverő műhelyt is felállít.

Osztrák vasutasok mozgalmá.

Az osztrák vasutasok körében igen erős mozgólódások észlelhetők. A legutóbbi napokban a St. E. G., a Déli vasut és a Nord-westbahn alkalmazottai tartottak gyűléseket. Valamennyi gyűlés az igazgatóságok makacs viselkedésével foglalkozott, amennyiben ezek nem hajlandók az alkalmazottak kívánságait teljesíteni.

Az északnyugati vasut igazgatósága, akár csak a többi, sovány vigasztalással szolgál az alkalmazottaknak. Szerinte ez idő szerint még nem adhat fizetésjavítást, de majd 1909-ben lehet erről is beszélni. Addig várjanak a vasutasok. Emellett veri a mellét, hogy 1905-ben 2—4—6 krajcár napi bérémeletét ugyanis engedélyezték. Csakhogy ezt is nagyon keveseknek.

A lefolyt gyűlés egyik szónoka igen megízlelendő dolgokat mondott, amikor arra hívta fel kartársait, hogy *dobják sutba a rangkülönbséget, mert a hivatalnokok, altisztek, szolgák, munkások mind proletárok, valamennyien éheznek.* Egyesüljenek valamennyien, ha eredményeket akarnak elérni. Ennek a felszólításnak meg is lett a kellő hatása. Ma egy táborban haragra készen állanak az osztrák északnyugati vasut összes alkalmazottai.

A szabadalmazott osztrák-magyar államvasutak (St. E. G.) alkalmazottai is igen népes gyűléseken tárgyalták helyzetüket. Különösen a fűtőházi és műhelymunkásságnak van oka panaszsra. A napibérek alacsonyok és az akkordárakat még az özönvíz előtti korban állapították meg. A legfőbb követelésük a 9½ órás munkaidő 9 órára való leszállítása. Az évi szabadság kérdését már két év óta kerülgeti az igazgatóság. Elismeri a jogosultságát, de megadni nem akarja. Jellemzően a dúsgazdag társaság piszkos viselkedésére ideiktatjuk, hogy egy műhelymunkás 39 évi szolgálata alatt mindössze 120 kor. béremelésben részesült, úgy hogy minden szolgálati év után a napibér emelkedése 1½ fillért tesz ki.

Néhány heti gondolkozási időt adnak még az igazgatóságnak; ha ezalatt a követeléseket meg nem adják, akkor ki fogják küzdeni.

Ezen a gyűlésen is az összes kategóriák szónokai a szolidaritást hangoztatták. Mozdonyvezetők, hivatalnokok, altisztek egy sorban küzdenek a munkássággal.

Egy harmadik gyűlésen az osztrák Déli vasutasok tárgyaltak. Ez a gyűlés volt a legharciasabb.

A hivatalnoki kar részéről *Nikolitsch* hivatalnok beszélt. Szerinte a kérvényezés

és petíciózás kora lejárt. Még egy utolsó emlékiratot nyújtottak be az igazgatósághoz és ha erre is elutasító választ kapnak, akkor betartják betűről-betűre a szolgálati utasításokat. Az azonban bizonyos, hogy a benyújtott követelések egy részének teljesítésével megelégedve nem lesznek. Teljesítse az igazgatóság az összes követeléseket.

Duschek elvtárs szölt ezután arról, hogy, amiről soha még álmodni sem mertek, az az idő íme elérkezett. A nyomor, az éhség egy táborba kergette az összes vasutasokat.

Évtizedek óta egyébbel sem törődtek, mint vasutasproblémák és szakkérdések megoldásával, de az eleven vasutasokkal és ezek bajával senki sem törődött. Ridegen elzárkóztak az egyes kategóriák egymástól és ma le van döntve a feljebbvalók, a magasabb kvalifikációjuk gögje, ledöntöttek a korgó ggomrok. Jellemzően felemlíti, miként fogadta *Pichler* igazgató a pályamunkások küldöttségét: „Három korona és tíz fillér napszám, az lehetetlen. Munkásválasztmány, az lehetetlen. Nyugdíj, az lehetetlen. A Déli vasut egyiket sem bírná ki”. Beszédét azzal végzi, hogy *kerülni óhajtják a harcot.* De ha az igazgatóság válasza nem lesz kielégítő, akkor megtörténik az összeütközés.

Az összes kategóriák és vasutasegyletek szónokai így értelemben szólaltak fel.

Grill elvtárs azt mondja, hogy még mindig vannak emberek, akik azt állítják, hogy a vasutasok elégedettek, csak az „igazgatók” nem. Alig hiszi, hogy a megjelent sok száz vasutast egy pár elégedetlen „igazgató” képes legyen.

Megunták már a vasutasok a sok harcot, hát most majd egy utolsó ütközetben békét fognak teremteni.

Tomschik képviselő is felszólalt még, harcra készségre hiva fel a jelenlevőket.

A benyújtott és elfogadott határozati javaslat értelmében az osztrák Déli vasutasok harcra készen állanak.

A magyar vasutasok szimpátiája velük van.

SZERVEZETI ÜGYEK.

Nyílt levél

a MÁV. Igazgatóságához.

A szombathelyi szertári munkások több ízben kérték, hogy a minisztérium által elrendelt napibéremelésben őket is részesítsék.

Süket fülekre találtak!

Lapunk útján is két ízben tárták fel a rajtuk elkövetett jogtalanságot, amely egyenesen visszaélésnek minősíthető.

Ez sem használt! Nos, mi tehát egyenesen azzal vádoljuk a szombathelyi üzletvezetőséget, hogy egyedüli célja az elkecsereedett szertári munkásokat harcra kényszeríteni, hogy ürügye legyen a pragmatika statáris eljárást kipróbálni.

Elvárjuk a MÁV. igazgatóságától, hogy mielőtt a hur elpattan, utasítani fogja a szombathelyi üzletvezetőséget arra, hogy hagyjon fel a szertári munkások provokálásával és teljesítse azon követelésüket, melyeket igazgatósági rendelet már anélkül is biztosít számunkra.

A vasuti munkások országos lapbizottsága.

Felhívás a Budapest s környékbeli nappali és éjjeli őreikhez!

Folyó év augusztus hó 25-én, vasárnap, éjjel 3 órakor, VII. Órda-utca 26. szám, Dvorcsák-féle vendéglő helyiségében nyilvános vasutasgyűlést tartunk a nappali és éjjeli őrek helyzete napirenddel.

Az elnyomott őrokat, kik legnagyobb részben balesetet szenvedtek és akik nincsenek ki-nevezve, 30—35 évi szolgálat után, a 13s

órai napi munkáért 2 korona 20 fillérrel fizetik a MÁV-nál.

Az éhhalálnak vannak kitéve az örök családjaikkal egyetemben.

Ezen sérelmeket lesz hivatva a gyűlés által megválasztott küldöttség a kereskedelemügyi miniszter úrral megismertetni. Az éjjeli és nappali örök végtelen nyomorúsága megköveteli, hogy ezen a gyűlésen egytől-egyig megjelenjenek!

Testvéri üdvözléssel
a lapbizottság.

Tűzek a MÁV-nál.

A MÁV-nál uralkodó „Lumpenwirtschaft” a héten két hatalmas tűz okozója volt.

Temesvároton a MÁV. szertár, Budapesten az északi főműhely V. osztályának kocsiműhelye pusztult el.

Magával a tüzesetekkel alább foglalkozunk, ehelyütt csupán egy-két megjegyzést akarunk tenni a MÁV-nál divó „önkéntes tűzoltó”-rendszerre.

Bebizonyosodott, hogy az északi főműhelyben uralkodó tűzvész alkalmával nagy volt a fejetlenség. A sötét éjben gyújtók világa mellett keresték a tüzesapokat. Az ezeket jelző táblácskák éjjél nincsenek kivilágítva. Mire ezeket a csapatokat megtalálták, addigra már megérkeztek a városi tűzoltók. A nagy kapkodásban azonban egyik kapun sem tudtak behajtani. Mire az egyik kapu megnyílt számukra, akkor meg kísült, hogy a műhelyekben elhelyezett vízcseppek csavarmentéi nem egyeztek a tűzoltóság csöveinek csavarmentéivel. Így módon kénytelen volt a tűzoltóság a Kőbányai-úton levő vízcseppeket használni.

Az önkéntes tűzoltó-rendszert a MÁV-nál meg kell szüntetni és e helyett hivatásos tűzörséget szervezni.

Mert az önkéntes tűzoltói a MÁV-nak nem igen önkéntesek. Akár akar valaki, akár nem, de muszáj önkéntes tűzoltónak lenni. Hiszen csak a múlt napokban történtek elbocsátások a keleti kocsiműhelyben, mivel az illetők nem akartak önkéntes tűzoltói szolgálatot teljesíteni.

Pedig olyan önkéntes tűzoltóság, amelyikben ambíció hiányzik, semmit sem ér.

Az önkéntes tűzoltósághoz, mint mindenhez, hajlam és előszeretlet kell.

Akinek kedve van hozzá, csupán az legyen önkéntes tűzoltó, ne pedig az, akit erre kényszerítenek.

De ha már kötélyel verbuválják is a tűzoltókat, akkor tessék ezek kiképzésére is gondot fordítani.

A tűzoltó-főparancsnokok egyedüli gondját ennek kellene kepeznie, nem pedig arra felügyelni, hogy X. vagy Y. melyik félreeső helyén a gyártelepnek cigarettázik.

Amikor a főparancsnok egész hivatása és tűzoltói szakértelme a dohányzók beárusításában merül ki, akkor cseppet sem csodálkozunk, ha a „legénység” bámulva áll meg az ilyen feliratu táblák előtt, ha a vízcsapot keresi:

10 lépés előre
4 lépés balra.

Hát még az „önkéntes” tűzoltók felszerelése.

Az istóváltó műhely területén 6 ember tart állandóan éjszakai tűzörségi szolgálatot, de az egész tűzoltói felszerelés csupán négy sisakból és négy csákányból áll. Elélapba való rajzokat lehetne készíteni arról, hogy egyiknek-másiknak a sisak az orrahegyéig ér és hogy hat ember négy sisakon miképp osztozkodik.

Vannak műhelyek azonban, ahol havi négy korona díjazásban részesülnek a korántsem önkéntes „önkéntes” tűzoltók. Ennek fejében tartoznak azonban maguknak felszereléseket is beszerezni. A mi ezenfelül a négy koronából megmarad, az kárpótlás a szolgálatért.

Köszönjük szépen, egész éjszakákat távol

a családi körtől eltölteni, a vasárnapokat feláldozni, havi négy koronáért!

Egyes műhelyekben, mint István telken is, 90—100 ember tesz tűzorségi szolgálatot. Fejenként 4 koronával, havonta 400 korona kiadása van a műhelyfőnökségnek. Ezt az összeget egy csekélyllyel megtoldva, tartatna a Máv. egy pár *hivatásos tűzoltót*, akik azután többet érne, mint az önkéntesek.

A mostani önkéntesek folytonosan váltakoznak. A „főparancsnok” urak minduntalan más arcu „legényeket” látnak maguk előtt.

Lehetetlen ilyen tűzoltókkal tűz esetén boldogulni.

Az egész tűzoltó-szisztéma csak a munkáság zaklatására áll fenn.

Gyakorlati értéke még a semminél is kevesebb és csupán csak arra való, hogy cinkórságban leledzők sátoros ünnepeken uniformisban parádézhassanak.

Hogy ez azonban hány ezer koronájába kerülhet a Máv.-nak, arra bizonyosság az alábbi két tüzeset.

Az északi főműhely pusztulása.

A Kőbányai-uti északi főműhelyben, ahol 1500 munkás dolgozik, pénteken este 7 órakor véget ért a munka, csupán egy kisebb éjjeli üzemenél dolgoztak. Az éjszakázók tíz óra után néhány perccel észrevették, hogy a hatalmas telep V. számú épületéből, a személykocsi-osztályból füst tör ki az ablakon át. Menten értesítették a X-ik kerületi tűzoltóságot a veszedelemről, amely rémületes gyorsasággal fokozódott, mert néhány perc múlva teljesen lángokban állt az épületóriás.

Közben figyelmes lett a lángokra a Mátyás-templom toronyőre is, jelezte a tüzet a központi tűzoltóságnak és fél 11-re óriási apparátussal láttak a mentéshez a központi, a kőbányai, az önkéntes, a Ganz-gyári és az államvasuti tűzoltók.

Elpusztult vagonok.

Az 50 méter hosszú, 30 méter széles épület ekkorra már minden oldalon égett és — mert megmentésére gondolni sem lehetett — az egyesült tűzoltócsapatok a közvetlenül szomszédos épületek megmentéséhez láttak és csakhamar sikerült a veszély továbbterjedésének útját teljesen elvágni.

Hat sáncpáron 24 vagon állott javításra várva a kigyuladt épületben. Mindannyi Pullmann-vagon, egy-egy 80.000 koronát érő. A tüzet fogott kocsi közül hatot sikerült kitoltni, a többi porrá égett. Elpusztult még igen sok szerszám és nagy értékű gép.

Szerencsétlenség.

A rend fentartására a rendőri kirendeltségen kívül honvéd-, tűzér- és vadász-készenlét is megjelent a helyszínen. Kivonultak a mentők is és 11 óra tájt szükség is lett orvosi segédre. A tüzet fogott épület üvegteretete váratlanul leszakadt és Rosenberg Jenő önkéntes tűzoltót egy csomó üveg karján súlyosan megsebezte. A mentők bekötötték a köteleességteljesítés áldozatát és elszállították a Rókusba.

Alig vágtatott el a mentőkocsi, félelmetes robajjal összerogyott az épület északi keresztfala, de szerencsére kárt nem okozott.

Tűzvizsgálat az északi főműhelyben.

A Máv. északi főműhelyénél, amelynek jelentős részét emésztette meg a tűz, a romokat még mindig veszélyes megközelíteni, mert a beomlott vas-traverzek és a megolvadt acélanyag teljesen forró. Reggelre kitűnt, hogy a kár nem olyan nagy összegű, mint az első pillanatokban látszott. A főműhely vezetősége megállapította, hogy a tetőn és az épület falain kívül hat háromtengelyű, hat négytengelyű Pullmann-kocsit, egy kincstári postakocsit és egy 26-os számú udvari kalauzkocsit pusztított el a tűz. Elégett ezenkívül egyik hálókocsi-nak belseje és számos kisebb vagon megrongálódott. A főműhely biztosítva nem volt, mert két év óta az államvasutak, rájövén arra, hogy sokkal kevesebb kár mutatkozik, mint a kiírtatott több milliónyi biztosítási összeg, semmiféle tulajdonukat nem biztosították. A kárt félmillió koronára becsülik. A tűz keletkezését kétféle oknak tulajdonítják. Lehet, hogy valamelyik közelben elhaladó tehervonat kipattant szikrájától gnyladt ki a főműhely vagy pedig valaki vigyázatlanságból eldobta égő cigarettáját, vagy nyitva hagyta egyik acetylén-lámpát. A tűzvizsgálatot a X. kerületi elöljáróság jelenlétében a tűzoltóság és a rendőrség kiküldöttei megtartották. A bizottság jegyzőkönyvileg megállapította, hogy a tűz a javítóműhely északi részén keletkezett és onnan terjedt tovább. A baj keletkezésének okát konstatálni lehetetlen volt, de a bizottság véleménye az, hogy gondatlanság okozta.

A temesvári szertár égése.

A temesvári pályaudvar szertára a múlt vasárnap meggyulladt és néhány óra alatt teljesen leégett. Sikerült azonban a tüzet úgy lokalizálni, hogy a szertár közvetlen közelében levő műhelyeket és raktárakat megmentették. A kár több, mint másfélszázezer koronára rug.

Délután hat órakor Steff György szertári felvigyázó folyton füstszagot érzett a pályaudvar szertárából kitödulni, mire egy munkás segítségével gyorsan feynyitották a lépcsőházban a szertár belsejébe vezető vasajtót. Megrömmelve látták, hogy a szertár helyiségeiből hatalmas lángnyelvek csapnak ki a lépcsőházba. Fellármázták a pályaudvaron levő vasuti munkásokat, valamint a vasuti tűzoltóságot. A tűz hihetetlen gyorsasággal terjedt tova. Valóságos önfeláldozással mentették ki az égő szertár irodai helyiségéből a hivatalos iratokat, okmányokat, berendezést és mindazt, amit megmenteni lehetett. A szertár épületének megmentéséről szó sem lehetett és a tűzoltóság csak arra törekedett, hogy a tüzet lokalizálja. Különösen nagy gonddal és vigyázattal voltak a szertár déli oldalára, ahol a pinceben hatvan hordó petroleum volt. Ugy este 8 órakor a hatalmas épület már teljesen lángban állott. A személypályaudvaron az utazó közönség körében nagy ijedelmet okozott a tüzeset, mert attól féltek, hogy nagyobb forgalmi akadályokat fog előidézni. A hatalmas lángokkal égő épület teteje ekkor már beomlott és a tűzfalak is omladozni kezdtek, mindazonáltal félni lehetett attól, hogy a pinceboltozat beomlik és az ott elraktározott nagymennyiségű petroleum felrobban. A tűzoltóságnak a pinceboltozatot sikerült megmentenie a beomlástól. A szertár épülete teljesen leégett, de a körülfekvő szomszédos épületeknek semmi bajuk sem történt. A vizsgálatot a tüzesetre vonatkozólag azonnal megindították. A gyújtogatást kizártnak tartják, inkább lehetséges, hogy a tűz gondatlanságból eredt.

VILLAMOSOK ÉRDEKE.

A megvesztegetett lapok rendesen minden megjegyzés nélkül időnkint leközlük a villamos vasutak forgalmáról és horribilis jövedelméről szóló kimutatást, természetesen a kiutalt pauszálék ellenében.

Hogy mennyi vér és könny tapad azokhoz a milliókhoz, melyek ezen dűsgazdag társaság vagyonát növelik, arról a kendermaggal etetett pacsirták nem dalolnak.

A független munkássajtóra hárul a feladat, hogy a nyilvánosság ítélőszéke előtt feltárja a tőke garázdalkodását.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság vonalain folyó évi július hóban összesen 402.070 korona bevétel éretett el. A múlt év ugyanazon hónapjában a bevétel 364.902 koronát tett ki. A folyó év január 1-től az összes bevétel 3.004.008 koronára rugott a múlt év ugyanezen időszakában elért 2.703.166 korona bevétellel szemben. — A Ferenc József földalatti villamos vasuton folyó évi július hóban 247.750 szállított személy után 36.310 korona bevétel éretett el. A folyó év január 1-től összesen 2.263.326 szállított személy után 352.070 korona volt a bevétel.

Ez a jelentés, mely a napilapokban jelent meg s amelyből kitűnik, hogy a városi villamos vasut fél év alatt harmadfél millió koronát jövedelmezett. Hogy mily uton teremődnek elő a milliók, arra az alanti események vetnek világot.

Váltóőrök sztrájkja. A Városi Villamos Vasutársaság vonalainak váltóőrei — csupa fiatal gyerek — szerdán beszüntette a munkát, mert a milliomos társaság ridegen elzárkózott az elől, hogy havi 36 koronányi éhbérüket legalább a kapunyitáért járó csekély összeggel megjavítsa.

A sztrájkot megelőzőleg néhány fiatal gyerek jelent meg a Városi Villamos Vasutársaság igazgatóságánál. Előadták, hogy ők a váltóőrök képviseletében jöttek, elpanaszolták, hogy milyen rossz a helyzetük, a tízenyolc forintból nem tudnak megélni és arra kérik az igazgatóságot, hogy legalább a kapupénzt térítsék meg nekik, amit a hosszú nehéz szolgálatból hazamenve éjjel fizetnek.

Csütörtök reggel azután megkapták a végleges választ. A végállomásokon minden váltóállító fiúnak tudtára adták, hogy az igazgatóság azt izeni:

— Aki követelne, elmehetnek.

A fiuk között nagy zugolódás keletkezett a válasz miatt s este a munka után elhatározták, hogy megszüntetik a munkát.

Másnap azután csaknem mindegyik leszerelt, a pályakanyarulatoknál sehol sem lehetett látni váltóállítót s a villamos kocsik lépten-nyomon rossz utra tértek s úgy kellett őket visszatolni, míg a kalauzok rendbehozták a váltót.

Az igazgatóság, amint értesült a sztrájk-ról, azonnal kiadta az elbocsátási rendeletet.

Ebben a cselekedetében a féktelen profitvágy vezérelte őket. A lelketlenül kiszarolt váltóőrfiúknak nincs mit siratniok, hogy megszabadultak ettől a rablótársaságtól, amely 12—16 éves fejlődő gyermekeket reggel 5 órától éjfélig tart szolgálatban oly díjazásért, amely Jellinek-Hüvös uraknak a heti szivarozásra is kevés.

Hogy a különféle társaságok mily egyöntetűen tudják üzni a kizsákmányolást, bizonyítja a *közütnél* megtörtént eset. Klotz-burg kocsivezető neje 30-án ijedtségtől súlyos beteg lett, hogy három orvosnak kellett hozzámenni. A férj kért 1 napi szabadságot, hogy ott lehessen, amidőn az orvosok jönnek nejehez. Azonban Haden felügyelő kerekén megtagadta a kért szabadságot azon kijelentéssel, *hogyha magának előbbre való a felesége, mint a kenyeje*, akkor szereljen le.

Méltó betetőzése ennek a bűnhalmaznak a naponta előforduló száguldó villamosgyilkosságok is, amelyekét azonban a kis pauszálés madarak már nem közölnek le oly hűen, mint a profitjelentést.

A villamos áldozata. Vasárnap este a Lehel-utca 11. számú ház előtt a 11. számú budapesti újpest-rákospalotai villamos kocsit elgázolta Seifeld József gyári munkás hat éves Vilma nevű leányát. A kis leányt, aki halálos sérülést szenvedett, a Rókus-kórházba vitték. — Varga József 4 éves fiúcskát a 243. számú villamos csütörtök délelőtt elütötte. A mentők beszállították a súlyosan sérült gyermeket a Rókusba.

Nem fog addig megszűnni ez a gaz embergyilkolás, az alkalmazottak határtalan kizsákmányolása, a tőkések irgalmatlan gögje, amíg a villamos rabszolgák nem látnak hozzá a céltudatos, forradalmi szervezkedéshez, amely oly hatalmasan viszi előre minden elnyomott proletár sorsát.

Villamos rabszolgák, ébredjetek!

LEVELEZÉS.

Temesvár. (Fűtőházi lakatosok.) Birto-kában vagyunk egy minden Kossuth-féle hamisítástól ment bérlistának. Ez a lista nem íródott a tisztelt Háznak.

Érdekes, de annál elszomorítóbb képet nyújt arról a helyzetről, arról a kenyérkeresetről, amely a temesvári fűtőházi lakatosoknak jutott osztályrészül. Mielőtt szót fűznénk ehhez a listához, leközljük összeállításunkat, ama megjegyzéssel, hogy az alábbi kereset június 25-től július 25-ig terjedő időre vonatkozik.

Név	Foglalkozás	Napi-bér kor.	Pót-bér fill.	Munka-napok száma	Kereset korona	Átlagos napi kereset korona
Sch. J.	géplakatos	4:80	90	29:2	15450	5:30
Z. A.	"	3:80	90	27:7	121:19	4:35
B. J.	"	3:60	90	28:7	128:72	4:48
V. J.	"	3:80	90	31:1	138:11	4:42
Sch. K.	"	3:80	90	28:4	129:—	4:52
E. J.	"	3:60	90	29:3	127:29	4:30
Sch. Gy.	"	3:60	90	27	104:94	3:80
Sch. A.	"	3:80	90	28:3	118:53	4:18
H. A.	"	3:80	90	27:6	129:04	5:—
G. E.	"	3:60	90	27:6	123:24	4:46
N. K.	"	3:60	90	25:0	113:49	4:53
Sz. J.	"	3:40	70	31	115:06	3:71
J. A.	"	4:—	90	30:8	142:52	4:62
E. P.	"	3:20	70	29:4	112:64	3:93
H. S.	kazánkovács	3:80	90	29:4	117:81	4:—
L. K.	napszámos	2:40	—	21	49:63	2:36

Az első, ami szemünkbe ötlük, az, miként lehetséges, hogy 30—31 napot dolgozhason valaki havonta?

Hát soha sincs ennek a fűtőházi munkásnak ünnepe, pihenője?

Önkéntelenül ez a kérdés ötlük az ember agyába és ha most már tekintetbe vesszük, hogy 138 koronáért 31 napig robotolt V. J., akkor igazán elszörnyűködhetünk. Ennek a munkásnak átlagos napikeresete tehát 4 kor. 42 fillér. És erről a keresetről állítja a miniszter, hogy nagyobb, mint a nem Máv. munkásoké.

És tessék megnézni L. K. napszámos keresetét 49 korona 63 fillér. Ebből az összegből éljen egy munkásember ötöd-

hatod magával. Ebből az összegből fizesse a lisztnek kilóját 36 fillérrel, a kenyeret 34 fillérrel.

Tizenöt-huszonnyolc éves munkások robotoltak ezért az éhbérért. És emellett hiába kérnek bérjavítást.

Küldözgetik őket Pontiusztól Pilátusig, de minden eredmény nélkül. A fűtőházi főnök a műhelyfőnökhöz küldi őket, ez vissza a fűtőházi főnökhöz, mire a fűtőházi főnök azzal felel nekik, hogy ők a műhelyhez tartoznak, mert ők mesteremberek.

Elég szomorú ez rájuk nézve, hogy mester-ségük dacára csak ily sovány fizetést kapnak.

És ha tényleg a műhelyhez tartoznak, miért részesülnek mostohább elbánásban, mint ezek?

A műhelymunkásoknak sincs rózsás helyzetük, azonban meg van az az előnyük, hogy egy héten egyszer pihenőnapjuk is van.

Odafenn nagy girrel-gurral hirdetik, hogy meglesz a vasárnapi munkaszünet. Nagyon szeretnők már látni.

Van elég kinja a vasutasnak hat napon által, a hetedik nap jogosan megilleti.

Csakhogy azután ne a szokott sablon szerint tessenek a vasárnapi munkaszünetet megalkotni.

A legkevesebb amit a munkásság megkívánhat, hogy szabad napján is élvezhesse a fizetését, amint a hatalmas uraknak sem vonják le keresetüknek a vasárnapra eső részét.

Mert a munkás vasárnap is enni akar. És hogy ne csak ehessék, hanem jól is lakhassék, azért szervezkedik. És ez a legjobb módszer, hogy a temesvári fűtőházi munkások is elérjék céljukat: a jobb és könnyebb megélhetést.

Budapest-nyugoti. (Botrányos kifizetés.) Ritkán látott még a műszaki kocsihivatal olyan kifizetést, mint amilyenben legutóbb a munkások részesültek. Alig volt munkás, aki elsején 2—3—5—10 vagy 15 koronával kevesebb bért ne kapott volna, mint amennyi őt jogosan megillette volna.

Persze az ilyképp megrövidült munkások a reklamációk egész özönével lepték el az irodát, s boldognak érezhette az magát, aki meg tudta kapni az őt jogosan megillető, de jogtalanul visszatartott összeget.

De volt olyan munkás is, aki már a 15-iki részfizetésnél sem kapta meg teljes bérét.

Egy munkástárs pláne 8 koronával rövidült meg, de ezen összeget még elsején sem fizették ki neki. Lótott-futott szegény a pénze miatt fűtőházhoz, azonban a pénz csak nem akadt elő.

A főnök ur egy salamoni ítélettel oldotta meg a fogas helyzetet: a munkás követelése jogos, miután azonban a pénz sehogy sem került elő, menjen el a munkás 4 napig sétálni.

Érre az időre azonban majd a jövő hónapban megkapja azért a napibért. Ily módon kap négy nem dolgozott napért nyolc koronát, amely tulajdonképpen nem illetné meg, mert ő ezen a négy napon nem dolgozott.

Igen ám! Csakhogy ezért a nyolc koronáért már egyszer keservesen megdolgozott, és most a főnök ur salamoni ítélete miatt négy teljes munkanapot elveszít, amely idő alatt egy fillért sem keres tulajdonképpen.

Méltán felvethetjük a kérdést, hogy összegeyzethetőnek tartja-e az igazgatóság, hogy egy 3000 korona nyugdíjjal bíró ellenőr, kit bizton azért küldtek nyugdíjba, mivel számolni nem tud, most a számfejtésnél 5 korona diéta mellett legyen alkalmazva?

Ennek az urnak nem elég, hogy egy rókáról (a Máv.-ról) két bőrt is nyuz, ráadásul még a csekély fizetésű munkások bőrért is nyuzni akarja.

És csodálatos, hogy mindig a munkások hátrányára téved. Önkéntelenül arra kell gondolnunk, vajon nem-e ezekből a „tévedésekből” kerülnek ki az öt koronás napidíjai?

Cameral-Moravica. (A fűtőház.) Még Budapesten sem oly nehéz lakást találni,

mint Cameral-Moravicán. Ennek természetes következménye a magas lakbér és ezzel kapcsolatban az egész országban uralkodó mérhetetlen drágaság.

A fűtőházban nagy a forgalom és ez magával hozza a munkások óriási erőmegfeszítését. Emellett azonban nem áll módjában a munkásoknak kellően táplálkozni.

Érthető ily körülmények között, ha a munkások magasabb bért követeltek. Azaz dehogy követeltek. Csupán *kértek*, a lehető legudvariasabb hangon kértek. Megfogalmaztak egy kérvényt és tiszteletteljesen arra kérték a szolgálati főnöküket, hogy jutassa ez igazgatóságához, szolgálati uton, miként a dolog rendje a szabályzat szerint ezt megkívánja.

Eleinte ígért a főnök ur még „támogatást” is.

De mult az idő és béremelés helyett jött egy újabb ígéret à la Kossuth: „*Legyenek nyugodtak, hogy július havában meg fogják kapni.*”

A munkások vártak és júliusban csakugyan kapott a 29 munkás közül 6 béremelést.

Ekkor adták át az előbb említett kérvényt a főnökségnek továbbítás végett, azonban a főnök ur visszadobta. Nem terjeszti fel azért, mert az egyik munkás azt sem érdemli meg, amit napibér fejében kap.

A hat béremelést nyert munkás aláírása ellen meg azért volt kifogása, hogy ők már kaptak béremelést és így tovább. A fő kifogása azonban a kérvény követelődő hangja ellen volt.

Hogy ez mennyire hazug állítás, annak bizonyítékául ide iktatjuk a kérvényt szó szerinti szövegében.

A Magyar Királyi Államvasutak nagytehertitell igazgatóságának Budapest.

Alulírottak azon alázatos kérelemmel járulunk a nagytehertitell igazgatósághoz, hogy napibérünket némileg felemelni kegyeskedjék.

Alázatos kérésünket legyen szabad a következőkkel indokolni:

Szóbeli kérésünkre közvetlen főnökségünk megígérte, hogy napibérünk felemelésére nézve javaslatot tesz, miután mi panaszkodtunk az itteni elviselhetetlenül drága s egyébként is kedvezőtlen megélhetési és társadalmi viszonyokra, ahol sem megfelelő lakásban, sem megfelelő élelmezésben nem részesülhetünk.

Főnökségünk — úgy tudjuk — jóakarólag meg is tette napibérünk felemelésére javaslatát, mely értesülésünk szerint kedvezőtlen elintézkedést nyert, miután az előterjesztetteknek csak egy kis része részesült béremelésben.

A nagytehertitell igazgatóság előtt nem lehet ismeretlen nyomasztó helyzetünk, kik többé-kevésbé kisebb-nagyobb családukkal csekély napibérünkből vagyunk kénytelenek életünket tengetni.

A kinevezettek némi kárpótlásban részesülnek most a nagy drágasággal szemben, fizetésük rendezve lett, az itteniek kapnak karsztpótlékot. A vontatási s egyéb ágbeli napibérek is részesültek bérrendezésben, csak mi műhelyi munkások maradtunk a régi bérünk mellett.

Miután a nagy drágasággal szemben jelenlegi csekély napibérünk mellett helyzetünket már alig viselhetjük, alázattal esedezünk napibérünk mielőbbi felemeléséért, mert az éhes munkás munkáját teljesíteni úgy, ahogy kell, nem képes; esedezünk a nagytehertitell igazgatósághoz, ne kényszerítsen bennünket arra, hogy nyomasztó helyzetünk elviselhetetlenségénél fogva arra kényszerüljünk, hogy munkánkat abba hagyva tovább nézzünk, ahol legalább megélhetésünk biztosítva van.

Tiszteletteljes kérésünket megújítva maradtunk a nagytehertitell igazgatóságnak stb. stb.

Ezt a kérvényt valamennyien aláírták és ezt a hangot tartja a főnök ur követelődőnek.

Mi kíváncsiak vagyunk, miként véli az igazgatóság, hogy a panaszok, a sérelmek, óhajok ő hozzá szolgálati uton terjesztendők fel, ha a basák ezt tenni vonakodnak?

A szolgálati utat megkerülni sem szabad, mert a kérvényt az igazgatóság visszadobja.

Remélhetőleg ezen az uton tudomást szerzett most erről is. Amiként meggyőződhetett a főnök ur is a munkások ritka szép szolidaritásáról is, hogy a leküzdött beadványt még azok is aláírták, akik pedig nem voltak a dologban közvetlenül érdekelve. És ez a szolidaritás teszi a munkásságot hatalommá.

A HÉT ESEMÉNYEI.

A rákosrendezői és nyugoti pályaudvari alkalmazottak e hó 6-án nyilvános gyűlésen tiltakoztak a közvélemény mesterséges félrevezetése ellen, mintha ők a fizetésrendezéssel meg volnának elégedve.

A gyűlés elnöke Fürst Dezső, jegyzője Tóth István elvtárs volt. A napirendet Cservénka Miklós és Dovcsák Antal nagy tetszés közepette fejtegették.

Felemlítésre méltónak tartjuk, hogy a gyűlés résztvevőinek jórésze a kinevezettek és a hivatalnoki kar közül került ki.

Vasuti balesetek. E héten dusan aratott a halál a sinek mentén. Az orsovai 704-es számú gyorsvonattal Pilis és Albertirsa között szemben jött a másik vágányon egy talpfákkal megrakott tehervonat, amelynek terhe oly szerencsétlenül volt elhelyezve, hogy *átért* a másik vágányra. A gyorsvonat *nekiment* a talpfáknak. Nagy Lajos fűtő *leesett* a vonatról, *bordatörést* szenvedett és karját *is eltörte*. Több kocsik ablaka *betörtött*, a kocsi egy része *megrongálódott*. A súlyosan sérült Nagy Lajost, miután orvos nem volt a vonaton, a hálókocsiban helyezték el és Garas főfelügyelő, aki a vonaton volt, az első segítségben akarta részesíteni, de a mentőszekrényt csaknem teljesen *hasznavehetetlen állapotban találta*, ami nagyon jellemző az államvasuti gazdálkodásra. Budapesten a mentők várták a vonatot és Nagy Lajost a kórházba szállították.

A másik baleset *Spielfeld* közelében, Marburgtól nem messze történt. A *trieszti gyorsvonat az állomáson összeütközött egy tolató géppel*. Az összeütközés következtében a két gép, a két szerkocsi és a gyorsvonat postakocsija *összetörtött*. A romok közül kétségbeesett segítségkiáltások hallatszottak. A tolatóvonat *fűtőjének mindkét lábát elvágta* az összetört gép s azonkívül is oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy *néhány perc múlva meghalt*. A két lokomotív vezetője és a gyorsvonat fűtője súlyos sérüléseket szenvedtek, azonkívül még négy vasuti alkalmazott szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket. *Az utasok közül senki sem sérült meg súlyosabban, de hatan, közöttük egy hadnagy, zúzódást szenvedtek.*

A legborzasztóbb szerencsétlenség azonban Franciaországban történt. Mintegy hat kilométernyire Angerstől egy vonat alatt a Loire hidja *leszakadt* s a lokomotív, szerkocsi, egy teherkocsi és egy harmadik osztályú kocsi a hid alatt *éppen nagyon széles és mély folyóba zuhant*. A rettenetes szerencsétlenségnek az eddigi megállapítás szerint *körülbelül ötven halottja van* s tizenhat többé-kevésbé súlyosan megsebesült emberről is tudnak. *A nép éles szemrehányást tesz a vasuti igazgatóságnak, amelyet felelőssé tesz a szerencsétlenség miatt*. 1893-ban ugyanis a hidnak másik végén a *vasgerendék eltörték* a hid *leszakadt*. Bár akkor szerencsétlenség nem történt, ez a baleset *mégis figyelmeztethette volna a vasuti igazgatóságot, hogy a hidat rosszul, panamákkal csinálták*.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Általános a panasz, hogy a betegségyőző-járulékot a régi gyakorlat szerint vonták le. Ez jog- és törvényellenes. Forduljanak a főnökségekhez.

Kérjük a helyi csoportok vezetőseit, hogy a legutóbbi (31. számú) lapból a fennmaradt példányokat küldjék vissza a kiadóhivatalnak.

Szeged. Jövőre maradj.

F. Béla, S.-A.-Újhely. Kár, hogy elkésve küldte be sorait. A dolog most már idejét mult. Ez az oka, hogy helyet nem adhatunk neki. Azt előre láttuk, hogy Buza Barnák nem közlik le nyilatkozatukat.

Északi főműhely. Rendszerint úgy szokott történni, hogy a saájhősök a porondról megszöknek. Az önök hazaffyass műhelygyakornoka még a porondra ki sem mer állani. Csak a véka alatt pislog. Ugrasszák ki a nyulat a bokorból.

Z. J., Bacinci. Előfizetése július 31-ig rendben van.

Boros Lajos, Debrecen. A kívánt könyvet költségkímélés szempontjából rendelje meg egyenesen ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében, Muzeumkörut.

Pécs Gombárovics Kálmán, irodaaltiszt. Értesülésünk szerint ön régi parasztfogással akar hivatkozni annak a szövetségnek, melynek őszlopos tagja. Ön 30—40% konzumvisszatérítési jutalékot helyez kilátásba, ha belépnek a szentek közé. Nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy a pécsi munkások olyan tudatlanok, hogy ilyen fiatal parasztfogással hagyják magukat beteregni a szentkoronás nyáj közé.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

CSERE.

Géplakatos piski-i fűtőházból szombathelyi műhelybe vagy fűtőházba.

Géplakatos piski-i fűtőházból brassói műhely- vagy fűtőházba.

Géplakatos piski-i fűtőházból szolnoki vagy budapesti műhely esetleg fűtőházba.